

Target Publications® Pvt. Ltd.

3 in 1

GRAMMAR (Language Study) & VOCABULARY

(English Medium)

• English (HL) • हिंदी (LL) • मराठी (LL)

Salient Features

- Based on prescribed textbooks and Board Paper Patterns
- Exhaustive coverage of Grammar (Language study) and Vocabulary Topics of English, Hindi & Marathi
- Easy-to-understand explanations of topics along with the possible grammatical exceptions
- Includes exercises based on textbook chapters
- Includes ample exercises for thorough practice
- Includes ample space for students to write answers
- Includes solved questions of Board Activity Sheets from 2019 to 2023

Printed at: India Printing Works, Mumbai

Balbharati Registration No.: 2018MH0022 P.O. No. 7779

[©] Target Publications Pvt. Ltd.

No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, C.D. ROM/Audio Video Cassettes or electronic, mechanical including photocopying; recording or by any information storage and retrieval system without permission in writing from the Publisher.

PREFACE

Grammar and vocabulary provide a framework to learn a language and become a better communicator. When it comes to learning a language as a subject, this framework plays a pivotal role for a progressive development.

Target's '3 in 1 Grammar (Language Study) & Vocabulary: Std. X' is made with the intent of making the process of learning grammar and vocabulary a pleasant and enjoyable experience. This book is based on the latest textbooks prescribed by the Maharashtra State Bureau of Textbook Production and Curriculum Research, Pune for English, Hindi & Marathi. It is a compact book, critically analysed and extensively drafted to aid the students' understanding of grammar and vocabulary topics for English, Hindi and Marathi. The Structure and format of this book is kept student friendly for better learning outcomes.

Each chapter begins with the explanation of grammatical concepts in an easy-to-comprehend language along-with suitable examples. The Exercises in the chapters are classified for each language as follows: English language covers Textual Exercise, Additional Exercise & Board Exam Questions; while Hindi & Marathi language covers Solved Exercise, Practice Exercise & Board Exam Questions. Ample space has been provided for the students to write the answers.

Answer Key of all the exercises has been provided at the end of the book.

We are sure that Target's **3 in 1 Grammar (Language Study) & Vocabulary** will not only prepare the student for board examinations but also create a strong foundation for their language skills. It will also provide guidance on incorrect usage, sentence formation and composition so as to improve the question-solving ability of the students.

We hope the students find this book purposeful and enjoy using it as much as we enjoyed making it.

The journey to create a complete book is strewn with triumphs, failures, and near misses. If you think we've nearly missed something or want to applaud us for our triumphs, we'd love to hear from you. Please write to us at: mail@targetpublications.org

A book affects eternity; one can never tell where its influence stops.

Best of luck to all the aspirants!

PublisherEdition: First

Disclaimer

This reference book is transformative work based on 'Std. X English Kumarbharati; हिंदी लोकभारती; मराठी अक्षरभारती; Fourth Reprint: 2022' published by the Maharashtra State Bureau of Textbook Production and Curriculum Research, Pune. We the publishers are making this reference book which constitutes as fair use of textual contents which are transformed by adding and elaborating, with a view to simplify the same to enable the students to understand, memorize and reproduce the same in examinations.

This work is purely inspired upon the course work as prescribed by the Maharashtra State Bureau of Textbook Production and Curriculum Research, Pune. Every care has been taken in the publication of this reference book by the Authors while creating the contents. The Authors and the Publishers shall not be responsible for any loss or damages caused to any person on account of errors or omissions which might have crept in or disagreement of any third party on the point of view expressed in the reference book.

 $\ensuremath{\mathbb{C}}$ reserved with the Publisher for all the contents created by our Authors.

No copyright is claimed in the textual contents which are presented as part of fair dealing with a view to provide best supplementary study material for the benefit of students.

CONTENTS

No.	Topic Name					
	English (HL)	No.				
	Language Study					
	Paper Pattern	1				
1.	Determiners	2				
2.	Articles	5				
3.	Parts of Speech	8				
4.	Nouns	12				
5.	Pronouns	17				
6.	Adjectives	22				
7.	Degrees of Comparison	25				
8.	Verbs	31				
9.	Tenses	38				
10.	Auxiliaries	45				
11.	Same word as a Noun and a Verb	49				
12.	Adverbs	52				
13.	Prepositions					
14.	Conjunctions					
15.	Punctuation					
16.	Subject and Predicate	67				
17.	Subject Verb Agreement	69				
18.	Complements	74				
19.	Clauses	75				
20.	Simple, Compound and Complex Sentences	80				
21.	Kinds of Sentences	86				
22.	Question Formation	91				
23.	Question Tags	94				
24.	Direct and Indirect Speech	96				
25.	Active and Passive Voice	100				
26.	Rhyme, Rhythm and Rhyme Scheme	104				
27.	Figures of Speech	107				

Vocabulary				
1.	Synonyms and Antonyms	111		
2.	Homographs and Homophones	114		
3.	Prefixes and Suffixes	119		
4.	Word Chain	122		
5.	Word Register	123		
6.	Hidden Words	124		
7.	Alphabetical Order	125		
8.	Word Formation	126		
9.	Word Building	130		
10.	Compound Words	132		
11.	Collocations	134		
12.	Phrases	135		
	Idioms	143		
	Proverbs	145		
	Answer Key	148		
हिंदी (LL)				
भाषा अध्ययन				
	कृतिपत्रिका का प्रारूप			
	कृतिपत्रिका प्रारूप का विस्तारित विवेचन	168		
₹.	शब्दभेद	169		
₹.	अव्यय	174		
₹.	संधि	178		
٧.	क्रिया	185		
ઇ .	मुहाबरे	192		
€.	कारक	197		
9 .	विरामचिह्न	201		
Շ.	काल	206		
٩.	वाक्य के प्रकार	210		
१०.	वाक्य शुद्धीकरण	214		

	शब्दसंपदा					
११.	समानार्थी (पर्यायवाची) शब्द					
१२.	विरुद्धार्थी (विलोम) शब्द					
१३.	उपसर्ग	224				
१४.	प्रत्यय	227				
१५.	लिंग	230				
१६.	वचन	234				
१७.	शब्द-युग्म	237				
१८.	समरूप भिन्नार्थक शब्द	240				
१९.	तत्सम-तद्भव/देशी-विदेशी	242				
२०.	अनेक शब्दों के लिए एक शब्द	245				
२१.	अनेकार्थी शब्द	247				
	उत्तर					
	मराठी (LL)					
	कृतिपत्रिका आराखडा					
	कृतिपत्रिका प्रारूपाचे सविस्तर विवेचन 261					
•	व्याकरण					
₹.	वाक्यांचे प्रकार	262				
₹.	वाक्यरूपांतर	266				
₹.	वाक्प्रचार	270				
•	भाषिक घटक					
₹.	शब्दसंपत्ती					
	• समानार्थी शब्द	278				
	• विरुद्धार्थी शब्द	282				
	• शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द	286				
	• वचन	290				
	• लिंग	293				
२.	लेखननियमांनुसार लेखन	296				
₹.	विरामचिन्हे	304				
	उत्तरे	309				

ENGLISH

Std. Xth – English Kumarbharati PAPER PATTERN AND MARKING SCHEME

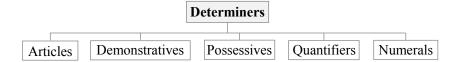
Time: 3 Hours Total Marks: 80

		Section I: Language Study	10 Marks
Q.1.	Α.	Language Study	
	A1.	Do as Directed (Simple Questions)	04 Marks
	A2.	Do as Directed (Medium Questions)	04 Marks
	В.	Language Study	
		Do as Directed (Challenging Questions)	02 Marks
		Section II: Textual Passages	
	<u>.</u>	(Reading Skills, Vocabulary, Grammar)	20 Marks
Q.2.		Textual Passage for Comprehension	00.16.1
	A1.	Simple Factual Activity	02 Marks
	A2.	Complex Factual Activity	02 Marks
	A3.	Activity based on Vocabulary	02 Marks
	A4.	Activity based on Contextual Grammar	02 Marks
	A5.	Activity based on Personal Response, Expression, Creativity and Imagination	02 Marks
	B.	Textual Passage for Comprehension	
	B1.	Simple Factual Activity	02 Marks
	B2.	Complex Factual Activity	02 Marks
	B3.	Activity based on Vocabulary	02 Marks
	B4.	Activity based on Contextual Grammar	02 Marks
	B5.	Activity based on Personal Response, Expression, Creativity and Imagination	02 Marks
0.2		Section III: Poetry	10 Marks
Q.3.		Poem for Comprehension	02 Marks
	A1. A2.	Simple Factual Activity	02 Marks
	A2. A3.	Complex Factual Activity Vocabulary / Poetic Devices	02 Marks 01 Mark
			01 Mark
	В.	Poem for Appreciation	
		• Title	½ Mark
		• Poet	½ Mark
		Rhyme Scheme	01 Mark
		• Figure of Speech	01 Mark
		Theme / Central Idea	02 Marks
		Section IV: Unseen / Non-textual Passages	
		(Reading Skills, Vocabulary, Grammar and Summary)	15 Marks
Q.4.	A.	Unseen / Non-textual Passage for Comprehension	
	A1.	Simple Factual Activity	02 Marks
	A2.	Complex Factual Activity	02 Marks
	A3.	Activity based on Vocabulary	02 Marks
	AJ.	11011/10 Culous on Coulous and	
	A3.	Activity based on Contextual Grammar	02 Marks

Determiners

A determiner is a word or a group of words that specifies, identifies or quantifies a noun or a noun phrase.

Types of Determiners

1. Articles

The articles 'a', 'an' and 'the' are classified as **determiners** because they **specify** nouns. They let the reader/listener know whether a noun has been mentioned previously. The definite article 'the' signifies that it has, whereas the indefinite articles 'a' and 'an' signify that it hasn't. Additionally, there are specific instances where only 'the', 'a' or 'an' can be used.

2. Demonstratives

The words 'this', 'that', 'these' and 'those' are known as demonstratives. Remember that these words act as demonstrative determiners only when they are followed by nouns. In other cases they act as demonstrative pronouns.

e.g. ♦ This house is mine. (*Demonstrative Determiner*) ♦ This is my house. (*Demonstrative Pronoun*)

3. Possessives

The words 'my', 'your', 'his', 'her', 'its', 'our', 'your' and 'their' are known as possessives. Unlike demonstrative determiners and pronouns, possessive determiners and pronouns are not the same. The words 'mine', 'yours', 'his', 'hers', 'its', 'ours', 'yours' and 'theirs' are known as possessive pronouns.

e.g. ♦ Is this <u>your</u> coat? (Possessive Determiner)

• Is this coat yours? (Possessive Pronoun)

[Note: Demonstrative and possessive pronouns are explained in detail in Ch. 5 pronouns]

4. Quantifiers

The words which are placed before nouns to indicate their **amount** or **quantity** are known as **quantifiers**. They are classified as follows:

Quantifiers used with	Quantifiers used with	Quantifiers used with both
Countable Nouns	Uncountable Nouns	Countable and Uncountable Nouns
many	much	some
few	little	any
several	a bit of	all
each	a great deal of	no
every	a large amount of	none
either/neither		enough
both		a lot of
half		
a number of		
a large number of		
a great number of		
a majority of		

5. Numerals

When numerals appear before nouns in order to **quantify** them they are known as **numeral determiners.** They are further divided into: **cardinals** (one, two, three etc.) and **ordinals** (first, second, third etc.)

e.g. ♦ I have <u>one</u> dog.

I am first in line.

Order of Determiners

More than one determiner can be used to modify a noun. In such cases there is an order in which determiners must be placed generally. The order can be remembered by using the mnemonic 'QUADPN'.

 $\mathbf{QU} \hbox{: Quantifiers, } \mathbf{A} \hbox{: Articles, } \mathbf{D} \hbox{: Demonstratives, } \mathbf{P} \hbox{: Possessives, } \mathbf{N} \hbox{: Numerals}$

e.g.

Pre-Determiners Main De		Main Determine	rs	Post-Determiners		Nouns
Quantificus	Articles	Domonstuativas	Possessives	Num	erals	
Quantifiers	Articles	Demonstratives	rossessives	Ordinal	Cardinal	
all	the					boys
some (of)		these				apples
			my		three	brothers
half	a					cup
none (of)		those			four	people
			his	first	two	books

Exercises

Textual Exercise

Q1.	From the following sentences, underline the Nouns and pick out the Determiners that specify the noun
i.	in a noun phrase. (Lesson 3.3 – Stephen Hawking) He lost his voice for good.
Ans:	
ii.	Over the years, Hawking has written 15 books.
Ans:	
iii. Ans:	These three books articulate his search for science's Holy Grail.
	A few events prevented him from despondency.
Ans:	
V.	That dream made him realize it.
Ans:	
[Note	: Nouns have been explained in detail in Ch.4. Nouns]
Addi	itional Exercise
Q2.	From the following sentences, underline the Nouns and pick out the Determiners that specify the noun
i.	I took a new name every month.
Ans:	
ii.	Few other men would have done it.
Ans:	
iii.	The hermit again gave no answer.
Ans:	

Std. X: 3 in 1 Grammar (Language Study) & Vocabulary (English-HL)

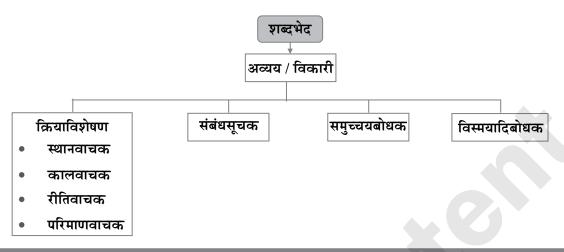
iv.	Today I want to tell you three stories from my life.			
Ans:				
Q3.	Fill in the blanks with suitable determiners.			
i.	What are you doing days? (these / this)			
ii.	He spends his money on clothes. (all of / each of)			
iii.	my friends like to play basketball. (any of / some of)			
iv.	these candidates will be selected for the job. (either of / a lot of)			
v.	Give me book that you had borrowed from me. (a / the)			
vi.	people like both coffee and tea. (many / much)			
Q4.	Arrange the determiners in the proper order and rewrite these sentences.			
i.	(the, all) teachers helped the students.			
ii.	It has been a long time since (two, our) families met.			
iii.	(first, the, three) episodes of this show are the amazing.			
Boar	rd Exam Question			

Q5. I was an experienced hand. (Underline the determiners from the given sentence.) [March 2022]

Page no. 5 to 173 are purposely left blank.

To see complete chapter buy **Target Notes**

अव्यय

अव्यय: जिस शब्द के रूप में लिंग, वचन और कारक के द्वारा कोई परिवर्तन नहीं होता है अर्थात इसका रूप सदा एक-सा रहता है, उसे अव्यय कहते हैं। ऐसे शब्द को अविकारी शब्द भी कहा जाता है। उदाहरण के रूप में यहाँ, वहाँ, और, परंतु, के साथ, के आगे आदि।

अव्यय (अविकारी शब्द) के भेद

शिक्रियाविशेषणः जो शब्द क्रिया की विशेषता बताता है, उसे क्रियाविशेषण अव्यय कहते हैं। यह विशेषता स्थान, काल, रीति, परिमाण आदि से संबंधित होती है। उदाहरण के लिए नीचे, आज, अचानक, थोडा इत्यादि।

क्रियाविशेषण अव्यय के चार भेद हैं:

स्थानवाचक क्रियाविशेषण् जिस शब्द से क्रिया के स्थान का बोध होता है, उसे स्थानवाचक क्रियाविशेषण अव्यय कहते हैं। जैसे – यहाँ, वहाँ, सामने, नीचे, पीछे, ऊपर, नीचे, दाएँ, बाएँ इत्यादि।

उदाहरणः • खिलौना ऊपर रखा है।

पुस्तक वहाँ गिरी है।

• सर्वत्र हरियाली छाई है।

• उधर जाना मना है।

कालवाचक क्रियाविशेषण जिस शब्द से क्रिया के काल का बोध होता है, उसे कालवाचक या कालसूचक क्रियाविशेषण अव्यय कहते हैं। जैसे – आज, कल, कभी-कभी, यदाकदा, अभी, बार-बार इत्यादि।

उदाहरणः • आज मेरा जन्मदिन है।

मैं सुबह घर से निकल जाऊँगा।

तुम मेरे घर से कल निकल जाओ।

कभी-कभी मैं घूमने के लिए पहाड़ी प्रदेशों में जाता हूँ।

रीतिवाचक क्रियाविशेषण जिस शब्द से क्रिया की रीति अर्थात ढंग का बोध होता है, उसे रीतिवाचक क्रियाविशेषण कहते हैं। जैसे – धीरे-धीरे, जल्दी-जल्दी, अचानक, एकाएक, रुक-रुककर, तेजी-से इत्यादि।

उदाहरणः • कलावती धीरे-धीरे चलने लगी।

अचानक एक शेर आ गया।

राजू जल्दी-जल्दी भोजन करने लगा।

• वह <u>एकाएक</u> आ गया।

परिमाणवाचक क्रियाविशेषण

जिस शब्द से क्रिया के परिमाण अर्थात मात्रा का बोध होता है, उसे परिमाणवाचक क्रियाविशेषण कहते हैं। जैसे – तिल-तिल, खूब, थोड़ा, ज्यादा, कुछ, अधिक, काफी इत्यादि।

उदाहरणः • दूध थोड़ा-सा बह गया।

उसके झोले से इतना चावल गिर गया।

हमने खूब दौड़ लगाई।

वहाँ पटाखे ज्यादा फूट रहे हैं।

संबंधसूचक अव्ययः जो अव्यय शब्द संज्ञा या सर्वनाम के बाद आकर उस संज्ञा या सर्वनाम का संबंध वाक्य के दू साथ जोड़ता है, उसे संबंधसूचक अव्यय कहते हैं। उदाहरण के लिए के बिना, के पास, के समीप, के पीछे, के बगल इत उदाहरणः पढ़ाई के बाद राजू काम पर लग गया।	
उन्हरमा. ब जंगल के बीन में गुरू नामान था। व गमार्थ के बाद गम कम गण	
उदाहरणः • जंगल <u>के बीच</u> में एक तालाब था।	
समुच्चयबोधक अव्ययः जो अव्यय शब्द एक वाक्य को दूसरे वाक्य से, एक शब्द-समूह को दूसरे शब्द-समूह से या दूसरे शब्द से जोड़ता है, उसे समुच्चयबोधक अव्यय कहते हैं। उदाहरण के लिए और, तथा, व, एवं, कि इत्यादि।	्क शब्द को
उदाहरणः • सुदामा <u>और</u> कृष्ण परम मित्र थे।	
विस्मयादिबोधक अव्ययः जो शब्द आनंद, भय, हर्ष, शोक, तिरस्कार, घृणा आदि भावों को व्यक्त कर विस्मयादिबोधक अव्यय कहते हैं। उदाहरण के लिए वाह, अहा, आह, छि:, धन्य, शाबाश इत्यादि।	ता है, उसे
उदाहरण: <u>छि:!</u> तुम्हारी बोतल बहुत गंदी है। <u>वाह!</u> तुमने कमाल कर दिया • <u>श्राबाश!</u> आज तो तुमने सबको पीछे कर दिया। <u>सचमुच!</u> आज का दिन बहुत ही कमाल बोर्ड कृतियाँ	ंका है।
१. निम्नलिखित अव्यय शब्दों का प्रयोग कर वाक्यों की रचना कीजिए:	
i. की ओर [मार्च २०१९] –	
ii. हौले-हौले [जुलाई २०१९] –	
iii. वाह! [मार्च २०२०] –	
iv. के साथ [मार्च २०२०] –	
v. प्राय: [दिसंबर २०२०] –	
vi. अरे! [दिसंबर २०२०] –	
vii. क्योंकि [मार्च २०२२] –	
viii. पास [मार्च २०२२] –	
ix. और [मार्च २०२३] – x. बहुत [मार्च २०२३] –	
स्वाध्याय कृतियाँ १. निम्नलिखित वाक्यों में से अव्यय शब्द ढूँढ़कर उसका भेद लिखिए: i. वाहनों की पूजा करते हैं और भगवान की पालकी निकालते हैं। उत्तर:	

अचानक लहरों की आवाज सुनाई दी।

उत्तर:

Std. X: 3 in 1 Grammar (Language Study) & Vocabulary (हिंदी-LL)

	नवराात्र तथा	। दशहरा पव मनान का साभाग्य प्राप्त हुआ।
उत्तर:		मारी सम्बन्ध को उत्तर कामा उन्तर आग
	वह परा का	पूरी ताकत से उठा-उठाकर भाग रहा था।
उत्तर:		
V.	जल्दी-जर्ल्द	ो दूरी तय हुई।
उत्तर:		
vi.	खुद-ब-खुद	मिला समझिए।
उत्तर:		
vii.	उसने सच्चे	हृदय से गगन की ओर हाथ उठाकर कहा।
उत्तर:		
٦.	निम्नलिखि	त अव्यय शब्दों का प्रयोग कर वाक्यों की रचना कीजिए:
	के बदले	_
	इसलिए	_
	धीरे-धीरे	_
iv.	यहाँ	_
V.	के पास	_
vi.	अहा!	_
vii.	और	_
_	Curleilla	त अव्यय शब्दों का प्रयोग कर वाक्यों की रचना कीजिए:
		त अव्यय शब्दा का प्रयोग कर वाक्या का रचना का।जए:
i.	सचमुच!	_
ii.	आज	-
	पहले	_
iv.	ओह!	
V.	नीचे	
	के पीछे	<u> </u>
vii.	की खातिर	
४.	निम्नलिखि	त अव्यय शब्दों का प्रयोग कर वाक्यों की रचना कीजिए:
i.	के बगल	
ii.	वाह!	
iii.	तथा	
iv.	गिरते-पड़ते	

v.	आस-पास	_	
vi.	प्रतिदिन	_	
ধ.	निम्नलिखि	त अव्यय शब्दों का प्रयोग कर वाक्यों की रचना कीजिए:	
i.	धत!	_	
ii.	से पहले		
iii.	या		
iv.	एवं		
V.	हाय!		

Page no. 178 to 261 are purposely left blank.

To see complete chapter buy **Target Notes**

व्याकरण

वाक्यांचे प्रकार

आपल्या मनातील विचार भावना, कल्पना व्यक्त करण्यासाठी आपण शब्दांचा वापर करतो. अशा शब्दांचा अर्थपूर्ण समूह म्हणजे वाक्य होय.

उदा. 'तू मी तरच आलास येईन' हे वाक्य नाही कारण त्या वाक्यातून अर्थबोध होत नाही; परंतु हे शब्द योग्य क्रमाने लिहिले असता, 'तू आलास तर मी येईन.' असे अर्थपूर्ण वाक्य तयार होते. मराठीमध्ये या वाक्यांचे रचनेच्या दृष्टीने आणि अर्थाच्या दृष्टीने असे दोन प्रकार आहेत. यावर्षी आपण वाक्यांचे अर्थाच्या दृष्टीने असलेले प्रकार अभ्यासणार आहोत.

क्र.	वाक्याचे प्रकार (अर्थाच्या दृष्टीने)	ओळखण्याची खूण
₹.	विधानार्थी वाक्य	साधे सरळ विधान
٦.	प्रश्नार्थी वाक्य	वाक्याच्या शेवटी प्रश्नचिन्ह (?)
₹.	उद्गारार्थी वाक्य	केवलप्रयोगी अव्यय किंवा वाक्याच्या शेवटी उद्गारवाचक चिन्ह (!)
٧.	आज्ञार्थी वाक्य	आज्ञा, विनंती, हुकूम, प्रार्थना, उपदेश.

१. विधानार्थी वाक्य (Assertive Sentence)

ज्या वाक्यांत केवळ विधान केलेले असते, त्याला विधानार्थी वाक्य असे म्हणतात.

उदा. i. मी माझा दुसरा अनुभव सांगतो.

ii. शेवटी मला राहवेना.

२. प्रश्नार्थी वाक्य (Interrogative Sentence)

या प्रकारच्या वाक्यात प्रश्न विचारलेला असतो. होय किंवा नाही अशा प्रकारचे उत्तर येणारे प्रश्न किंवा कधी, कुठे, कसे, किती, कोण, कोणी, कोणास, काय याप्रकारचे प्रश्न यात विचारले जातात. वाक्याच्या शेवटी प्रश्निचन्ह असेल, तर ते निश्चितपणे प्रश्नार्थी वाक्य असते.

उदा. i. तुम्ही मला ओळखलेत का?

ii. लाडू कधी केलेस तू?

३. उद्गारार्थी वाक्य (Exclamatory Sentence)

आपल्या मनात आलेली भावना खूप तीव्र, उत्स्फूर्त असेल, तर ती उद्गार रूपाने बाहेर पडते. आनंद, दु:ख, आश्चर्य, भीती, कौतुक अशा भावना उद्गार रूपाने या वाक्यांत व्यक्त होतात.

या वाक्यात उद्गारचिन्हाचा वापर केला जातो. केवलप्रयोगी अव्ययाचा वापर केला असेल, तर त्यानंतर उद्गारचिन्ह दिलेले असते अथवा वाक्याच्या शेवटी उद्गारचिन्ह दिले जाते.

उदा. i. अरेरे! किती जोरात पडला हा!

ii. आजचा दिवस म्हणजे तर त्यांच्यासाठी पर्वणीच!

४. आज्ञार्थी वाक्य (Imperative Sentence)

या प्रकारच्या वाक्यांत एखाद्या व्यक्तीने दुसऱ्या व्यक्तीला कृती करण्यासाठी आज्ञा किंवा आदेश दिलेला असतो. याशिवाय, आशीर्वाद, विनंती, प्रार्थना, उपदेश अशांसाठी वापरलेली वाक्येसुद्धा आज्ञार्थी असतात.

उदा. i. शन्नू, गण बस. (आज्ञा)

ii. देव सर्वांचे भले करो. (आशीर्वाद)

iii. कृपया ते पेन मला दे. (विनंती)

iv. ईश्वरा, जगाचे कल्याण कर. (प्रार्थना)

v. याला ताबडतोब फासावर चढवा. (हुकूम)

vi. उत्तम आरोग्यासाठी व्यायाम करा. (उपदेश)

बोर्ड कृती

१.	पुढील वाक्यांचे प्रकार ओळखा.							
i.	प्रवासात भरभरून बोलावे.		[जुलै २०१९]	_		 		
ii.	किती सुंदर आहे ताजमहाल!		[जुलै २०१९]	-		 		
iii.	तुझ्या शाळेत मराठी दिन साजरा करता	त का?	[मार्च २०२०]	_		 		
iv.	रनिंगपेक्षादेखील दोरीवरच्या उड्या मार	T.	[मार्च २०२०]	_		 		
v.	मस्ती करू नका.		[डिसेंबर २०२	•] –		 		
vi.	तुम्ही काही झाडे लावली आहेत का?		[डिसेंबर २०२	•] –		 		
vii.	अक्षय दररोज अभ्यास करतो.		[मार्च २०२२]	_				
viii.	अहाहा! किती सुंदर देखावा हा!		[मार्च २०२२]	_		 		
ix.	राष्ट्रगीताचा मान राखा.		[मार्च २०२३]	_		 		
х.	हुशारीचे किती ते तेज त्याच्या चेहऱ्याव	₹!	[मार्च २०२३]	_		 		
सराव	त्र कृती							
₹.	पुढील वाक्यांच्या प्रकाराचा योग्य प	पर्याय निव	बडून त्यापुढे ✔	अशी	खूण करा.			
i.	सर्वांना खेळ आवडतात. अ. आज्ञार्थी ब.	विधानार्थी		क.	प्रश्नार्थी	ड.	उद्गारार्थी	
ii.	तुझे घर कुठे आहे? अ. आज्ञार्थी ब.	विधानार्थी		क.	प्रश्नार्थी	ड.	उद्गारार्थी	
iii.	तुम्ही उत्तम खेळावे.						-	
		विधानार्थी		क.	प्रश्नार्थी	ड.	उद्गारार्थी	
iv.	रामला आंबा आवडत नाही. अ. आज्ञार्थी ब.	उद्गारार्थ	f	क.	विधानार्थी	ड.	प्रश्नार्थी	
v.	काय गातोस तू!							
		प्रश्नार्थी		क.	उद्गारार्थी	ड.	आज्ञार्थी	
vi.	आमचे रक्षण कर. अ. प्रश्नार्थी ब.	आज्ञार्थी		क.	विधानार्थी	ड.	उद्गारार्थी	
٦.	पुढील वाक्यांचे प्रकार ओळखा.							
i.	तुम्ही खेळायला जा.					 		
ii.	मला चालता येत नाही.	_				 		
iii.	धावल्यामुळे व्यायाम होत नाही का?	_				 		

Std. X: 3 in 1 Grammar (Language Study) & Vocabulary (मराठी-LL)

काही उ	उपयोग होणार नाही.						
तुझा मि	ग्त्र कोण आहे?	_					
नियमित	त अभ्यास करावा.						
आत ज	नाण्याचे सर्व मार्ग बंद करा.	_					
किती :	आनंद झाला तुझ्या भेटीने!	_					
तुला ग	ाणे आवडले का?					-	
खोटे बं	ोलू नये.	_					
	••	व्या जोडचा जळ	वा.				
क्र.	'अ' गट		उत्तर			'ब' गट	
i.	भज्यांशिवाय पार्टी कसली?				अ.	विधानार्थी वाक्य	
ii.	रनिंग कर रोज.				ब.	प्रश्नार्थी वाक्य	
iii.	इश्श! साखरेशिवाय लाडू अ नाही घराण्यात केले कुणी!	ामच्या			क.	उद्गारार्थी वाक्य	
iv.	मला बोललंच पाहिजे.				ड.	आज्ञार्थी वाक्य	
पुढील	वाक्यांचे प्रकार ओळखा.						
परिस्थि	ती अतिशय बिकट आहे.						
या तुम्ह	ft.						
वा! क	ाय धमाल आली!						
तो येण	ार नाही.	_					
तू अश	क्त आहेस का?	_					
नेहमी र्	दुसऱ्यांना मदत करा.	_					
जगाला	प्रेम द्यावे.	_					
		वाक्यांचे नमुने	तयार करा.				
	तुझा मि नियमित आत ज किती तुला ग खोटे ब खाली क्र. i. iii. iv. परिस्थि या तुम्ह वा! क तो येण तू अश नेहमी ज्	क्र. 'अ' गट i. भज्यांशिवाय पार्टी कसली? ii. रिनंग कर रोज. iii. इश्श! साखरेशिवाय लाडू अनाही घराण्यात केले कुणी! iv. मला बोललंच पाहिजे. पुढील वाक्यांचे प्रकार ओळखा. परिस्थिती अतिशय बिकट आहे. या तुम्ही. वा! काय धमाल आली! तो येणार नाही. तू अशक्त आहेस का? नेहमी दुसऱ्यांना मदत करा. जगाला प्रेम द्यांवे.	तुझा मित्र कोण आहे? — नियमित अभ्यास करावा. — आत जाण्याचे सर्व मार्ग बंद करा. — किती आनंद झाला तुझ्या भेटीने! — तुला गाणे आवडले का? — खोटे बोलू नये. — खोटे बोलू नये. — खालील वाक्ये व त्यांचे प्रकार यांच्या जोड्या जुळ कि.	तुझा मित्र कोण आहे?	तुझा मित्र कोण आहे? - नियमित अभ्यास करावा आत जाण्याचे सर्व मार्ग बंद करा किती आनंद झाला तुझ्या भेटीने! - तुला गाणे आवडले का? - खोटे बोलू नये खालील वाक्ये व त्यांचे प्रकार यांच्या जोड्या जुळवा. कि. 'अ' गट उत्तर	तुझा मित्र कोण आहे? - नियमित अभ्यास करावा आत जाण्याचे सर्व मार्ग बंद करा किती आनंद झाला तुख्या भेटीने! - तुला गाणे आवडले का? - खोटे बोलू नये खालील वाक्ये व त्यांचे प्रकार यांच्या जोड्या जुळवा. कि. 'अ' गट उत्तर	तुझा मित्र कोण आहे? - नियमित अभ्यास करावा आत जाण्याचे सर्व मार्ग बंद करा किती आनंद झाला तुझ्या भेटीने! - तुला गाणे आवडले का? - छोटे बोलू नये खालील वाक्ये व त्यांचे प्रकार यांच्या जोड़चा जुळवा. कि.

१: वाक्यांचे प्रकार

ii.	प्रश्नार्थी	
उत्तर:		
•••		
	उद्गारार्थी 	
उत्तर:		
	आज्ञार्थी	
उत्तर:		

PERFECT SERIES

- English Kumarbharati
- 🛶 मराठी अक्षरभारती
- 🚤 हिंदी लोकभारती
- 🚤 हिंदी लोकवाणी
- 🛶 आमोदः सम्पूर्ण-संस्कृतम्
- 🛶 आनन्द: संयुक्त-संस्कृतम्
- History and Political Science
- Geography
- → Mathematics (Part I)
- Mathematics (Part II)
- Science and Technology (Part 1)
- Science and Technology (Part 2)

Additional Titles: (Eng., Mar. & Semi Eng. Med.)

- ► Grammar & Writing Skills Books (std. x)
 - Marathi
 Hindi
 English
- ► Hindi Grammar Worksheets
- ▶ 3 in 1 Writing Skills
 - English (HL) Hindi (LL) Marathi (LL)
- ▶ 3 in 1 Grammar (Language Study) & Vocabulary
 - English (HL) Hindi (LL) Marathi (LL)
- SSC 54 Question Papers & Activity Sheets With Solutions
- आमोद:(सप्पूर्ण-संस्कृतम्) -
 - SSC 11 Activity Sheets With Solutions
- ► हिंदी लोकवाणी (संयुक्त), संस्कृत-आनन्द: (संयुक्तम्) SSC 12 Activity Sheets With Solutions
- ► IQB (Important Question Bank)
- Mathematics Challenging Questions
- ► Geography Map & Graph Practice Book
- ► A Collection of Board Questions With Solutions

PRECISE SERIES

- Science and Technology (Part 1)
- Science and Technology (Part 2)
- History, Political Science and Geography

PRECISE SERIES

- My English Coursebook
- 🗝 मराठी कुमारभारती
- 🛶 इतिहास व राज्यशास्त्र
- 🚤 भुगोल
- 🛶 गणित (भाग ।)
- 🗝 गणित (भाग ॥)
- 🕶 विज्ञान आणि तंत्रज्ञान (भाग १)
- 🚤 विज्ञान आणि तंत्रज्ञान (भाग २)

WORKBOOK

- 🖰 English Kumarbharati
- मराठी अक्षरभारती
- 👕 हिंदी लोकभारती
 - My English Coursebook
- 🔭 मराठी कुमारभारती

Scan the QR code to buy e-book version of Target's lotes on Quill -

Visit Our Website

Target Publications® Pvt. Ltd. Transforming lives through learning.

Address:

2nd floor, Aroto Industrial Premises CHS, Above Surya Eye Hospital, 63-A, P. K. Road, Mulund (W), Mumbai 400 080

Tel: 88799 39712 / 13 / 14 / 15

Website: www.targetpublications.org **Email:** mail@targetpublications.org

Explore our range of STATIONERY

